MACHINATIONUM CORNIFICII ULEFELDII, QUONDAM PRIMARII...

Jakob Henrik Paulli

Digitized by Google

1077.17

Digitized by Google

Digitized by Google

MACHINATIONUM
CORNIFICII
ULEFELDII,

quondam

Primarii Daniæ Miniſtri,

Succincta Narratio.

BIBLIOTECA NAZIONALE FIRENZE 1872

1077.17

MACHINATIONES CORNIFICII ULEFELDII.

SUmma exſtitere in hoc Viro omnia, quæ hominem aulicum commendant. Illuſtris & Heroicæ familiæ gloria, ſtatura corporis procera & formoſiſſima, vaſtus animus, magna apud omnes auctoritas, & laus civilis prudentiæ maxima. Unde illum CHRISTIANUS IV. multis jam honoribus auctum, in altiſſimum dignitatis faſtigium evehere, & in Regno Daniæ Aulæ Magiſtrum, primum inter proceres conſtituere, ſuorumque omnium conſiliorum participem facere non dubitavit, datâ

ipſi in matrimonium Eleonorâ, filiâ majore natu, quam poſt mortem Reginæ ex Chriſtinâ Nobili fœmina procreavit. Inſignem quoque nominis celebritatem diverſis ad exteros Reges & populos legationibus perhonorificè obitis aſſequutus eſt, inque eo negotio ipſe unus complures alios antecellere videbatur, ut omnibus numeris abſolutus dici potuiſſet, ſi innata ei ambitio, quam habendi libido plerumque comitatur, & nimia ſui vindicta abfuiſſent. Rege adhuc ſuperſtite ita ſe temperavit, ut nihil commiſerit quod jure à quoquam reprehenderetur, omnia rectè atque ordine faciens. Niſi quod paulò ante Regis, jam ſeptuagenarii, obi-

obitum, ex quo CHRISTIANUS V. electus Princeps, ad Egranos Bohemiæ fontes iturus, Dreſdæ in Saxonia ſupremum diem expleviſſet, curam monetæ cudendæ, cujus Inſcriptio, *Iuſtus Iehova Iudex*, parum fideliter gereret, octavâ parte de majoribus nummis, dimidio de minoribus defraudato. Præterea pecuniam claſſi regiæ deſtinatam ſingulis naucleris pro lubitu ſubtrahens, immenſas repentè accumulavit divitias, quæ Hamburgum & Amſtelodamum in argentarias publicas tranſlatæ ſunt, mercatoribus, ob perſonata quæ ſibi adſciverunt nomina, nunquam compertis. Neque enim horum quicquam in vulgus dimanavit. Vixdum

autem Rex Haſniæ vita conceſſerat, ubi ſtatim inſurgere, omnium rerum adminiſtrationem ſibi potiſſimùm arrogare, & plurima miſcere cœpit. Magnum privati affectus ſui indicium primò erupit, quum pau-
1648. cis à Regis deceſſu interpoſitis diebus, Concubinam Regiam, cui Wibicha nomen, propero fato, & præ mœrore, ut ferunt, extinctam, denegatis exequiis, nocturno tempore, viliſſimo vehiculo contumelioſè impoſito funere, extra urbem in pauperum cœmeterio ſepeliri curaret. Fuit hæc Chriſtinæ, cujus ſupra meminimus, à cubiculis, quumque Regi revelaſſet, ipſi à Domina ſua venenum parari, Rex illam, repudiatâ

Chri-

Chriſtinâ , ejus loco amavit, atque Uldaricum Chriſtianum Guldenleeuw , qui ſub Hiſpanis diu ſtipendia meruit; ſeque poſtea in Hafnienſi obſidione alterum patriæ ſuæ Hectorem geſſit, ac filiam , quæ cum Claudio Aléfeldio , Nobili Holſato nupta eſt , ex eadem ſuſcepit. Hac de cauſâ, incenſum erga eam totius Ulefeldianæ familiæ odium indeſinenter flagravit , ut & in mortuam exerceretur injuria, quæ vivæ inferri non poterat. Tum quoque illi certamen adverſus Brochmannum, Seelandiæ Epiſcopum , de Coronæ & Sceptri cuſtodia exortum eſt , quæ Regni inſignia, Epiſcopus pro officii ſui ratione , durante interregno , ſibi committenda

 eſſe,

eſſe, antiquo jure probavit. Inde ubi in Ordinum concilio, penes quos eligendi arbitrium erat, de novo Rege conſultatum eſt, ipſique ceu Aulæ in Regno Daniæ Magiſtro, propoſitionem facere incumberet, plurimas difficultates movit. Ex Regiis filiis, unicus FRIDERICUS, Archi-Epiſcopus Bremenſis ſuperêrat, propter ſucceſſionem Oldenburgicæ Stirpis, quæ uſque à CHRISTIANO I. per ducentos annos in Dania continuata fuit, ad hanc electionem proximus: cui aliàs Norvagiæ Regnum hereditate debebatur. Huic ne deferretur imperium, niſi vetera Nobilium privilegia redintegrare, & in novas leges jurare, ac promit-

tere

tere vellet ſe de nulla re, inpri-
mis initio regiminis, ſine Pro-
cerum conſenſu decreturum,
maximoperè anniſus eſt, variis
inſtructus argumentis, ſi tales
conditiones fortè detrectaret,
illum prorſus recipiendum non
eſſe. Qui altiora ſecreta ſunt
ſcrutati, Ulefeldium ſpe occul-
tâ, ſemetipſum hâc fortunâ
gaudere, ac pendentibus ſuffra-
giis, injectiſque impedimentis,
rerum potiri poſſe, ſibi tantùm
ejuſmodi conſiliô proſpicere
voluiſſe, exiſtimant. Cuncto-
rum tamen ſententiis, qui una-
nimi votô Archi-Epiſcopum ſi-
bi Regem depoſcebant, præ-
fractè refragari, quicquid etiam
moliretur, ipſi non fuit inte-
grum. Itaque FRIDERI-
A 5 CUS

CUS ejus nominis TERTIUS, ad ſceptra capeſſenda accerſitus, & præſtitô ab univerſis Ordinibus homagiô, in ſolio Majorum ſuorum tandem collocatus eſt. Coronatio, octiduum poſt factas Christiano Parenti exequias, Annô M DC XLVIII. menſe Novembri, magnificô cum apparatu & pompâ, per Seelandiæ Epiſcopum, Hafniæ in templo B. Virginis, circumſtantibus Regni Senatoribus, qui inſignia, coronam, ſceptrum, ac gladium præferebant, ſolenni ritu celebrabatur. Inter alias feſtivitates ac publica ſpectacula, Porta triumfalis, ſub quâ, è templo redeunti Regi, in pacis perpetuæ felix fauſtumque augurium,

pal-

palmarum rami ab obviis exhiberentur, in foro extructa erat. Hanc portam Ulefeldius, cujus tum nutu cuncta gerebantur, nocte proximâ demoliri juſſit. Quô factô Regiam Conjugem SOPHIAM AMALIAM, Lunæburgæ Duciſſam, quæ poſtridie ejus diei, ut & illa dicto in templo coronaretur, per eandem viam, ex arce deſcenderat, vehementer irritavit. Atque idem ab illo tempore quum varias indueret formas, non ſine cauſa omnes ejus actiones Regi ſuſpectæ fuerunt. Ipſe Senatorum princeps rarò in Aula comparere, anniverſariis Comitiis ſponte ſe abdicare, rem quamcunque ſimulare ac diſſimulare. Uxor, virilis audaciæ

fœmina, omnibus ſe ferociter præponere, cum ipſâ Reginâ ſimultates exercere, & nihil penſi habere, ut magnam ſui, ille admirationem, hæc invidiam ubique in ſe concitarent.
1650. Exacto interim triennio, quid uterque eorum in animo volveret, ac inſidiæ quas Regi ſtruebant, detectæ ſunt. Incredibile dictu, quantas hæc res turbas dederit, quæ deinceps tot annos durarunt, nec ſolùm Ulefeldianæ familiæ, ſed multorum maxima fuit calamitas. Initium hujus tragœdiæ fecit Dina, muliercula ob egregiam formam Hafniæ notiſſima, & à pluribus expetita, quam Ulefeldius quoque in domum ſuam lubens admiſit, ut & paulatim cum ea

clam-

clam Uxore conſueſceret, eademque ſe ex illo gravidam fuiſſe publicè dixerit. Hæc præter cæteros qui tum illam amabant, valdè familiariter utebatur Georgio Walthero, Regii exercitus in Holſatia Colonello, cui fortè enunciat, Regi ab Aulæ Magiſtro perniciem imminere. Is, uti fit, aucupaturus gratiam, protinùs quæ intellexerat ad Regem defert, qui hanc rem haut aſpernatus mulierem ad ſe venire præcipit. Comparuit illa, & dicta confirmat his præſertim circumſtantiis: Se cum Ulefeldio in eodem cubaſſe lecto, in interiore parte ædium, quò ſubinde per poſticum intromiſſa fuerit, atque Uxorem ejus manè quodam in-

traſſe, poculum ferentem præparato veneno repletum, quod Sperlingius, intimæ apud Ulefeldium admiſſionis Medicus præſcripſiſſet, cùmque marito ſuo, de loco & tempore quo id Regi propinarent, multa commutaſſe verba, quæ à ſe obſervata fuere, dum injecto ſtragulo, ne quis eam adeſſe ſentiret, ſe occultaverit. Pollicetur inſuper, ſi ſpacium ſibi concederetur, ſe allaboraturam, ut apertius demonſtrandi criminis gratiâ, vel præſcriptam Medici formulam, vel ipſum pharmacum, vel clavem repoſitorii ubi conditum eſſet, ſubducere & afferre queat: addiditque ſe jampridem ab Aulæ Magiſtro pro uſuraria habitam, ex ejus com-

compreſſu puerum peperiſſe, baptiſatum à Simone Henningues, illius Confeſſario, & ad D. Petri Eccleſiaſte, ſed ſubitò mortuum eſſe. Quum Rex iſta cognoviſſet, tempus exſpectare decrevit, quo ſe res ipſa proderet, atque hoc periculum diu celavit, ſimul tamen animum ad cavendum ſedulò attendit. Donec ex improviſo per totam Urbem diſpaleſceret, Ulefeldio fieri inſidias, iiſdem rumoribus ſæpiùs reſuſcitatis. Mox ille, quaſi timore perculſus, vitæque ſuæ diffidens, domi ſe continere, ſemper cum armis & gladio incedere, diſcurſare, trepidare, uſque adeò, ut & Regem obſecratum miſerit, vellet ob periculi magnitudinem cuſtodes

non-

nonnullos, præſidii cauſa, ei concedere, quos quidem facillimè impetravit. Credebatur ipſum hoc finxiſſe magis, quàm quod id certum eſſet, ne ſcilicet aliquam ſuſpicionem præberet, quoniam, fortè quid ſubolens, illud quod prius de veneno intenderat conſilium, ad aliud facinus transtuliſſe apparuit. Nam haut multò poſt, ſicarios ſubornatos, & media nocte ante Regis cubiculum in ambulacro fuiſſe, certiſſimo ſigno, quòd nimio canis moloſſi latratu exterriti, clavem antehac amiſſam, in foribus peſſulo interius obſeratis reliquiſſent, primo diluculo palam quoque innotuit. Tanta inde conſternatio orta eſt, ut nemo non veritus ſit,

ne

ne qua repentina vis in civitate exiſteret, ſibique ſtatim unuſquiſque perſuadebat, iſthæc non aliunde quàm ab Ulefeldio proficiſci, qui Regem omnibus modis perditum iret. Atque hac occaſione, quale nuper de veneno exhibendo habuiſſet propoſitum, diutius nequivit celari, ut fermè nihil aliud vulgò audiretur. Cæterùm quò cuncta magis explorata eſſent, res jam ſatis ſuperque rumoribus agitata, ad Magiſtratum Urbis accuratius inquirenda & judicanda refertur. Dina quæ de hiſce nefariis conſiliis ſciret, publicâ auctoritate fateri juſſa, idem quod antea Regi ſecretò commemoraverat, ordine & iiſdem verbis coram judicio repetit.
Dies

Dies etiam dicitur Ulefeldio, qui procuratorem miſit; Waltherus & Sperlingius citati ſeipſos ſtitêre. Simon Henningues Eccleſiaſtes, quem Aulæ Magiſter jamdudum magnis locupletaverat beneficiis, non vocatus, nimiâ aſſentatione ultrò acceſſit, innocentiam Patroni ſui defenſurus, qui propterea, ſecus ac putaverat, tantiſper à ſacro officio removetur. Sic diſceptatâ in hoc foro cauſâ, & auditis ultrò citróque teſtimoniis, totum negotium, quòd multiplici dubitatione involutum eſſet, ad cognitionem ſupremi Senatus, qui eâ tempeſtate ex XXIV Senatoribus regni, Præſide ipſo Rege, conſtabat, remittitur. Præter Dinam

nam autem nemo in vinculis tenebatur. In jus vocantur denuò præfati omnes; quorum Ulefeldius, verens ne à populo concitato, & præſertim nautis, quibus propter ſubtractam iis malitioſè pecuniam, valdè inviſus erat, aliquô dedecore aut detrimentô in vico afficeretur, ſecuritatis ſuæ cauſâ amplius centum cujuſcunque generis homines adſcivit, quibus ſtipatus, ipſe demum cum reliquis in judicium venit. Nihil hactenus Dina niſi nudis circumſtantiis, effectu non ſubſequutô, probaverat, quumque à reo ante Regium tribunal vera ut diceret, exhortaretur, ſive metu, ſive animi mobilitate, ſive ſpe cum adverſario redeundi in gra-

gratiam, ſive aliâ quâcunque re impulſa, neque de veneno, neque de concubitu, neque de puero nato aliquid certi affirmans, omnia dicta ſua revocavit. Sed miſeræ fœminæ hæc confeſſio exitioſa fuit, neque dabatur excuſationi locus, quum poſtea pronunciaret, ſibi magicis artibus mentem fuiſſe everſam. Manebat tamen opinio, Aulæ Magiſtrum omni prorſus culpâ non vacare. Decrevit ergo Senatus, indicium Dinæ falſum videri, eamque capite plectendam, Waltherum, Sperlingium, & Simonem Henningues, tanquam conſcios, Regnô proſcribendos eſſe; de Ulefeldio Rex ipſe ſtatueret. Quum jam illa ad ſupplicii locum, qui

eſt

eſt in area Regiæ arcis, duceretur, imploratâ adverſus Aulæ Magiſtrum & Simonem Henningues divinâ vindictâ, ſe innoxiam alieni ſceleris pœnam ſubire, antequam vitam finiret, miſerandum in modum conqueſta eſt. Adhæc Ulefeldius, optimum factu ratus, ne quid dehinc gravius in ſe ſtatueretur, ſi tempeſtivè ſe ſubduceret, ab irrogato Dinæ ſupplicio, cujus caput extra muros palo fuit impoſitum, primâ quæ inſtabat nocte, convaſatis rebus, cum Uxore, liberis, & domeſticis ſuis pleriſque, in navem, quæ ad eum deportandum in portu parata erat, ſe recipit, inque Hollandiam demigrat, deque reditu ſuo, ex impoſitâ ſummo ædium ſua-

ſuarum cacumini Ciconiæ ſtatuâ, cuique pro arbitrio conjectandum reliquit. Poſt ejus diſceſſum, quod plerumque accidit, ut plures idem difficulter ſtatuant, alii illum ſiniſtris ſermonibus carpere, & Regni profugum appellare, alii contra excuſare, & laudare prudentiam non verebantur. Hinc factum, ut totius actionis proceſſus, Danicâ & Germanicâ linguâ publicaretur, ſimulque abſenti Senatoria dignitas ſublata, inque ejus locum Ioachimus Gerſdorfius Aulæ in Regno Daniæ Magiſter ſit declaratus. At ille id ægrè ferens, nec in Hollandia ſe ſatis tutum arbitratus, ad Suecos, infeſtiſſimam Danorum nomini gentem, tranſ-

ire

ire properat, ubi, ut apud Chriſtinam Reginam præſidium inveniret, multumque valeret, magnâ pecuniæ ſummâ Reginæ mutuo datâ effecit, & Comitis titulum ſibi acquiſivit, aſſignatumque ipſi Barthium, in Pomerania ſitum territorium, hypothecæ loco. Quibus ita conſtitutis, abolendæ infamiæ ergo, Apologiam ſermone ſibi vernaculô Straleſundii impreſſam, edidit, in qua abundè oſtendit; invidiam obſtitiſſe virtuti ſuæ, Regemque falſa ſuſpicione à ſe alienatum, & ſe fictis circumventum eſſe criminibus, pectus ſuum nunquam fuiſſe tam levi ſententiâ, Dinam ſolam deliquiſſe, quæ ipſi & clientibus ſuis tam iniquè

què inſultaverit, quumque ad evitandam Regis iram ſpontè ſit profectus, culpam ex fugâ non eſſe arguendam. Neque hac vice quicquam ulterius tentavit, mox, ubi Chriſtina ſeſe Imperio Sueciæ abdicaſſet, ac bellum in Polonos à Rege ſucceſſore Carolo Guſtavo appararetur, in Pomeraniam habitatum concedens. Poſt verò, Suecorum armis in Daniam quoque tranſlatis, optimam vindictæ occaſionem adeptus, illuc unà cum exercitu abiit, & apud Regem continuò verſatus, magno ubique fuit uſui, tum monſtrandis locis ad penetrandum idoneis, tum ſuppeditandis ad nocendum conſiliis. Quumque Succi trans

gla-

glaciem in Fioniæ & Seelandiæ Inſulas pergerent, & Daniæ Regnum longiorem belli moram vix ferret, pacemque omnes perterriti peterent, Rex acerrimi hujus Viri ingenium cognoſcens, ipſum inter Commiſſarios eſſe voluit ad decernendos tractatus. Datum hiſce tractatibus oppidum Rodſchildia, Regum Danorum ſepulchris, & ab ipſa hac pace famigeratiſſimum, ac inter cæteras propoſitiones poſtulatum atque concluſum eſt. Ne Cornificius Comes ab Ulefeld anteactarum rerum accuſaretur, neve mulctaretur, quin potius ipſi pro omnibus illatis damnis ſufficiens ſatisfactio & compenſatio daretur, utque ædes ſuæ cum bonis & fundis, &

debitus Conjugi titulus, in integrum reſtituerentur. Hoc pacto ſibi perſuadens ſe probè ultum quas olim acceperat injurias, Haſniam miſit, qui reliquam ſupellectilem ſuam inde auferrent. Ipſe in exercitu remanens Urbem haut intravit. Non ſex durarunt menſes hæc fœdera, & quum duo potentiſſimi Septentrionis Reges, abjectis armis Fridericiburgi ad colloquium convenientes, fecerunt amicitiam, ſubita in Daniam irruptio brevi diſſolvit. Quam quum Suecorum Rex animo meditaretur, claſſe ad Seelandiam appulſâ, tantâ celeritate copias ſuas expoſuit, ut prius totam occuparent inſulam, quàm Haſnienſes id percepêre, quos nec

opi-

opinantes & imparatos erat oppreſſurus. Ubi autem à metâ deflexiſſe vibratum hoc telum, & cives præſentiâ optimi Regis ſui animatos, exuſto Suburbio ſeſe ad defenſionem accingere intellexit, cùm majori exercitûs parte ad occupandum Croneburgi popugnaculum profectus eſt, poſitisque caſtris Hafniam totum ferè biennium in obſidione tenuit. Interea temporis Ulefeldius in Scaniâ commorabatur, jamque Hafnienſis oppugnatio egregiâ Civium virtute depulſa, jam Fionia recuperata, & Rex Sueciæ malignâ febre, ſi Medicis credendum, extinctus erat, tum ille cum aliis, & inprimis Malmogiæ civitatis uno itemque altero Se-

natore, clam dare operam cœpit, ut Scaniæ provincia in poteſtatem Danorum rediret. Id quum minus diligenter eſſet celatum, de reliquis complicibus ſumto ſupplicio, ipſe dicto loco in cuſtodiam traditus eſt, in quâ quamdiu fuit, hemiplexiæ morbum, & vitiatam loquelam, raro patientiæ exemplo, ſimulaſſe dicitur. Pace poſtliminiò Regnis Arctois redditâ, & penitùs confirmatâ, per ſolertiam famuli ſui, qui ad perturbandos cuſtodes, è vicino ſtabulo equos calcitrones abruptis vinculis emiſerat, fugâ ſalutem quæſivit, ſumtoque Sacerdotis habitu, Sinum Codanum cymbâ trajecit, & cum Uxore ſuâ Hafniam excurrit, Sed nequicquam op-

por-

portuna hæc res cecidit. Quippe ſub idem tempus Daniæ Ordines, poſt ſervatam Urbem, de Regni hereditate, ob ſummam virtutem, Regi, & ejus familiæ utrique Sexui, in ſeros Nepotes conferendâ, inter ſe tranſigebant. Et quia negotium illud, quamdiu non eadem omnibus ſententia eſſet, incertam adhuc volvebat ſortem, periculum erat, ſi in Urbe maneret Ulefeldius, cui non pauci tacitè favebant, ne averſa iterum voluntate præoccupandi populi occaſionem captans, nova diſſidiorum ſemina ſpargeret. Hac conſideratione navis, quâ unà cum Uxore Bornholmiam deveheretur, adornata eſt, additis militibus qui hoſce

Conjuges captivos ducerent. Jam in eo fuit, intercedente apud Regem Sueciæ Chriſtianiſſimi Regis Legato, ſi unicum tantùm octiduum diutius in cuſtodia ſe continuiſſet, ut libertati reſtitueretur. Quin literæ, quarum beneficio dimittendus eſſet, à Regina matre Hedviga Eleonora filii tutrice, ac Proceribus regni ſubſcriptæ, eodem quo evaſerat momento, & hinc paulò ſerius allatæ circumferebantur. Adeò nihil ipſi profuit toties velum vertere, amiſſis quoque ob fugam, quæ in Succia reliquerat bona. Omni demum ſalutis ſpe præciſâ, parum tamen abfuit, quin iterum ex captivitate Bornholmenſi elaberetur, niſi nauclerum nimia

mia pollicendo accuſatorem conciviſſet. Quare Fuchſio Inſulæ Præfecto reſtitutus, & in carcerem profundiorem, humi excavatum, ſqualidum, tenebris & fœtore terribilem, detruſus eſt, ubi multa paſſus, neminem præter Uxorem ſuam circum ſe habuit. Rebus in Dania ex voto compoſitis, & populi univerſi poteſtate in ſolum Regem tranſlatâ, Comes Rantzovius, Campi-Magiſter Schackius, Chriſtophorus Gabelius, & alii Regii Miniſtri, cupientes illum reconciliare, fidem ſuam pro eo apud S. R. Majeſtatem interpoſuerunt. Horum precibus vinculis exemtus, Hafniam revertitur, & deprecatoriis literis, ac jurejurando

conteſtatur, ſe priorem male-volentiam ſalubrioribus conſiliis, & tenaci erga Regem fide emendaturum. Quibus peractis, in horto Regio publicum ipſi apponebatur prandium, quò omnium ſubſelliorum homines catervatim confluxerunt, quemque olim ætate integrâ ſummis honoribus maximè florentem, venerati erant, nunc variis caſibus collabefactum Senem tantò avidius ſuſpexêre. Totus ex captivo liber & ſuus factus, idem beatus eſſe potuit, ſi affectibus ſuis tandem aliquando modum impoſuiſſet. Sed iis nimium quantum indulgens, mutatum nuper Regni ſtatum nunquam approbavit, quem ne coràm aſpiceret, rogatâ brevi profe-

ctionis veniâ, Amſtelodamum quaſi ad diſponenda rei ſuæ familiaris negotia, ſe contulit, ubi tamen aliquot menſes cum Uxore & liberis in diverſorio ſubſiſtens, potius in excubiis fuit. Quamprimùm certior factus erat, Fuchſium, in quem propter duriorem carceris cuſtodiam, implacabile conceperat odium, Brugis Flandrorum degere, filium natu maximum Chriſtianum eò amandavit, qui fratrem & famulos quosdam comites ſibi adjungit, quorum tutelâ fretus, adverſarium ſuum in publicâ viâ, curru cum Conjuge vectum, pugione pectori infixo, perfidioſè interfecit, non vituperandus tantoperè, ſi cum ſolitario certamine laceſſiviſſet,

viſſet. Purgat ſe ilicò Ulefeldius parens, datis ad Regem literis, quibus aſſeverat, filium ſuum ſe inſcio hoc facinus commiſiſſe, ſeque illius neque auctorem, neque participem eſſe. Filius abſens à Vidua internecionis accuſatur. Vix dum fama de Fuchſii cæde percrebuerat, & ecce alius de novâ Ulefeldii, velut fato ad perdendum deſtinati, adverſus Regem Regnumque machinatione, Aulam obſtupefecit nuncius, qui quidem pro gravitate rei, tamdiu ſuppreſſus fuit, donec in publicis Comitiis, totius Collegii Status ſententiâ, quam omnes & ſinguli Aſſeſſores, nemine excepto, manu ſuâ ſignavere, læſæ Majeſtatis & proditionis

Pa-

Patriæ, tali ſupplicio condemnaretur, ut amputatâ dextrâ, & capite truncato, corpus in quatuor partes dividatur, ipſe, uxor, liberi, & hinc deſcendens familia infames haberi, Daniæ ac Norvagiæ Regnis perpetuum exeſſe debeant, ædes quas incoluit, funditus diruantur, & omnibus bonis in Regium fiſcum ademtis, memoria ejus omninò extinguatur. Nec quiſquam inventus eſt, qui hæc delicta non deteſtaretur, qui non graviſſimis quæ excogitari queant pœnis digniſſima clamaret. Imò & nomen illius, antea omnibus tam notum gratumque quàm ſuum eſt cuique, poſtremò tam inviſum exſtitit, ut ſeparato co-

gnomine, *Cornificius*, per contumeliam, appellaretur. At veram accuſationis cauſam, irrito labore multi hactenus ſciſcitati ſunt. Vulgò fertur, illum adeò impatienter tuliſſe, quod Regiminis reformatio Nobilium Danorum privilegiis, quibus antehac populum urbanum tantùm non ſubjugaverant, tam multum detraheret, ut extrema omnia tentanda, & violandam potius clementiam Regiam, quàm nimis abſolutam dominationem concedendam eſſe, putaverit, ſemper in libero magiſtratu verſari conſuetus, eoque animo, cum Electore Brandenburgico per internuncios egiſſe, de occupandâ per vim Daniâ, deque ratione quâ effla-

gi-

gitantibus maximè Nobilibus, ad Coronam pervenire poſſet: verùm Electorem generoſo pectore, noxium ac periculoſum hoc inceptum Regi clanculùm communicaſſe. Atque illud non temerè divulgandum fuiſſe ajunt, quum ob conjuratores, ſi qui afforent, perſequendos, tum ob auctorem ipſum comprehendendum. Ingens utique denominatum eſt præmium, ſi quis illum indicaſſet, vivumque vel mortuum tradidiſſet, ſcriptumque eâ de cauſa ad exteros Reges, ac Reſpublicas, & miſſi in varias regiones exploratores, qui Uxorem ejus in Angliâ offendentes, navi impoſitam ſecum abduxerunt, poſterius examinatam, & ad perpetuos carceres re-

relegatam, in quibus adhucdum hoc ipſo die in Hafnienſi arce aſſervatur. Nemine autem qui porrò ad ſocietatem proditionis pertineret invento, & in caſſum quæſito Ulefeldio, juxta latam ſententiam bonis publicatis, in Effigie, ut vocant, edebatur ſupplicium: inſignia ejus gentilitia in tabulâ depicta, à Carnifice conſputata, pedibus calcata, diſciſſa, & ex arce in foſſam præcipitata ſunt, dextra & caput ex ſuperiori Curiæ cœnaculo, partes trunci in vallo ſuſpenſæ: atque ut tam memorabilis res eò teſtatior eſſet, deſtructarum ædium loco, lapidea Columna, pyramidali formâ, quæ in unoquoque latere nominis Ulefeldii initiales literas; & Da-

& Danicâ linguâ, perpetui dedecoris atque infamiæ eam eſſe monumentum, tribus verbis continet, erecta eſt. Nec reticeri debent, quæ de Sperlingio, ob Dinæ accuſationem, ut ſudra dictum, Daniâ pridem exire juſſo, heîc intervenerunt. Is ergo Hamburgi refugium, & Medicâ praxi victum nactus, cum Ulefeldio literarum commercia diligenter exercuit. Sed quædam ex iis, quas inuſitatis characteribus exarare ſolitus erat, à Danis interceptæ ſunt. Unde nata ſuſpicio, illum pleraque omnia arcana noſſe, & deliberatum, quibus artibus commodiſſimè caperetur. Demandatur hæc provincia Haguedornio, homini militari, qui rem
iſtam

iſtam lepidè effectam dedit, fingens, ſe veniſſe accerſitum Sperlingium ad viſitandum ægrum in ſuburbio decumbentem, porrectoque nummo quo illiceretur, cum eo currum conſcendens, rectâ via ad propinquum Danicæ ditionis oppidum ſatis notum pergit, ligatumque ſtatim indignante ac fremente Hamburgenſi Senatu, Hafniam transfert. Ibidem Regi in Collegio Status ſiſtitur. Coram judicio interrogatus, deprecabatur prius publicè culpam, & poſtea, ſe clementiæ Regiæ confiſum, quandoquidem Patronum ſuum mortalitatem jam expleviſſe crederetur, ſponte ſua confiteri omnia, nec ullo falſimonio uti velle, promit-

mittebat. Et hac ratione, explicatâ ſcripturâ ſuâ, aliiſque prolatis in medium documentis, ac nihil de quo ſibi conſtaret celato, quum aliàs capitis periculum non effugiſſet, reliquam vitam ſuam, ne omni pœna prorſus ſolutus eſſet, in vinculis tranſigendam conſervavit. Cæterùm ipſe Ulefeldius, nuſquam gentium ob potentiam Regis ſecurus, ſperans in Helvetia omnium facillimè ſe poſſe celari, in Academia Baſilienſi cum tribus filiis, filiaque unâ, tecto nomine, ſe Ephorum Nobilium Batavorum dicens, diu latuit, uſque dum, rixâ ibidem inter Capitaneum Tigurinum & filium excitatâ, quales eſſent cognoſcerentur.

Hac

Hac] neceſſitate coactus Senior Uleſeldius, neque loco, neque mortalium cuiquam ſatis credens, etſi graviſſimo pectoris morbo laboraret, nihilominus iter arripuit, ac Rheno deſcenſurus, ſine ullo ſuorum comitatu, navem pro ſe ſolo conductam, ingreſſus eſt, ubi confeſtim, propè Neoburgum oppidum, paulò antè fluvialis aquæ hauſtu recreatus, doloribus ſuis remedium, & ærumnarum requiem, mortem invenit, Anno Christi M. DC. LXIV. menſe Februario. Defuncti corpus per remiges, qui ex auro gemmiſque inter exuvias ac veſtimenta repertis, non vulgarem hominem fuiſſe conjiciebant, è navi in proximum cœnobium aſporta-

tatum eſt. Quod deinde filii, non diſſimulatis amplius nominibus, ſeque, ut theſaurum recuperarent, legitimos Ulefeldii heredes profeſſi, Baſileâ repetitum venientes, ne à quoquam inveſtigaretur, in campo ſub arbore infoderunt. Hic ſuit hujus tanti tamque præclari noſtro ſeculo Viri exitus, qui verô ſuô, ſed infeliciſſimo exemplô nos docuit, quàm gravi lapſu res humanæ ad ſummum perductæ, propriâ noſtra culpâ plerumque decidant, ut & heîc locum habeat, quod in vitâ Pomponii Attici annotatum legimus: SUOS CUIQUE MORES CONCILIARE FORTUNAM.

FINIS.

99 359079

45

Digitized by Google

47

Digitized by Google

Digitized by Google

MC